

Editörden / Editorial

Deprem ve Aile Hekimliği

Değerli Okurlarımız,

Dergimizin bu yeni sayısı için “Editörden” yazısını yazmak oldukça zor. Sizlere yılın ilk sayısında olumlu mesajlar yazmak isterdim ancak 6 Şubat 2023 tarihi hepimizin hayatında bir dönüm noktası oldu. Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki deprem 11 ilimizi (Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa) etkiledi. Yüzyılın afetinde 20 Mart 2023 tarihi itibarı ile hayatını kaybedenlerin sayısı maalesef 50.096, yaralananların sayısı ise 107.204’e ulaştı, 448 sağlık çalışanı hayatını kaybetti, birçok sağlık kuruluşu kullanılamaz duruma geldi, 197.825 bina az veya orta hasarlı olarak kayıtlara geçti. Toplam yıkılan bina sayısı 18.200 oldu. Ülkemizin başına gelen bu deprem felaketi ve ardından tam toparlanmaya çalışırken 16 Mart 2023 tarihinde Şanlıurfa ve Adıyaman’da meydana gelen sel felaketi hepimizin hayatını altüst etti. Hiçbirimiz rutinimize ve normale dönemedik. Binlerce kişi evsiz kaldı, Crush Sendromu, travma, kırık, amputasyon, diyaliz ihtiyacı gibi akut sağlık sorunlarının yanı sıra bölgeden büyük bir iç göç yaşandı ve sonuç olarak bedensel yaralanmalar ve hastalıklara ek olarak depresyon, anksiyete bozukluğu ve post travmatik stres bozukluğu gibi ciddi psikiyatrik sorunlarla mücadele edilmesi gerekti. Tüm bu sorunlar aile hekimliği uzmanlarının biyopsikososyal, kültürel ve varoluşsal yaklaşımını gerektirdi ve bu yaklaşımın önemini bir kez daha gösterdi.

Kahramanmaraş Pazarcık Depremi’nde bölgede çalışan tüm aile hekimleri, aile hekimliği uzmanları, aile hekimliği akademisyenleri ve il sağlık yöneticileri, en yakınlarını kaybetmenin acısını yaşarken ve kendi sağlık sorunları ile uğraşırken depremzedelere çare ve şifa olmaya devam ettiler. Ayrıca, depremden etkilenen iller dışındaki illerden gönüllü aile hekimleri, aile hekimliği uzmanları, akademisyenleri ve asistanları deprem bölgesine giderek çok zor koşullarda sağlık hizmeti sundular.

Tıpkı COVID-19 Pandemisi’nde olduğu gibi bu deprem felaketi de sağlık hizmetlerinin sunumunda, entegrasyonunda ve koordinasyonunda aile hekimlerinin hayati rolünü bir kez daha ortaya koydu.

2021 yılında Doç. Dr. Tarık Eren Yılmaz’ın “Sağlıkta Afet Yönetimi’nde Aile Hekimliği” kitabı TAHUD yayını olarak sizlerin okumasına sunulduğunda bu kitaptaki bilgilere bu kadar kısa sürede ihtiyaç duymak zorunda kalacağımız aklımızın ucundan geçmiyordu. Aşağıda kitaptan birkaç alıntıyı sizlerle paylaşıyorum:

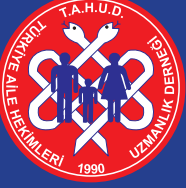
Kitabın Önsözünden:

“Risk altındaki grubu iyi tanıyan, koruyucu hekimliği temel alan, risk yönetiminin yerel düzey- deki adaptasyonunu sağlayan ve Türkiye’de önemli bir sağlık gücüne sahip olan “Aile Hekimlerinin” sağlıkta afet yönetimi disiplini içerisinde aktif rol alması gerektiği öngörülmektedir.”

“Her ne kadar Türkiye Aile Hekimliği Yeterlilik Kurulunun (TAHYK) 2013 yılında hazırlamış olduğu “Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Çerçeve Programı”nda “Kriz ve Afet Yönetimi”, aile hekimliği uzmanının görevlerinden olan “Yönetici Aile Hekimi”nin bir özelliği olarak tanımlanmış olsa da Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatında (TUKMOS) henüz bu konu ile ilgili bir bölüm bulunmamaktadır. Nitekim yaptığımız çalışmada asistan hekimlerin yalnızca %9.2’sinin, uzmanlık eğitimi aldıkları kurumlarda afet tıbbi ve yönetimine ilişkin ders aldığını belirtmiş olması bunun en önemli kanıtlarından biridir.”

Sayfa 87:

“Aile hekimleri her afet türüne uygun bir hareket planını oluşturmalıdır ve aile hekimleri kendilerini belki de daha önce hiç karşılaşmadıkları böylesi ciddi durumlar için hazırlamalıdır. Ruhsal ve fiziksel tehlikeler açısından eğitim almalı, ulusal ve yerel düzeydeki afet yönetimi organizasyonlarıyla afet öncesinden irtibatlı olmalıdır.”

Editörden / Editorial

Sayfa 90:

“Nitekim aile hekimi bir afet yaşandığında ister istemez gerek olayın ilk saptanması gerek kritik bilgilerin kayıt altına alınıp gerekli mercilere bildirilmesi gerekse uygun bir triyajla etkin bir müdahalenin merkezinde ya da sevk zincirinde yerel düzeyde afet yönetiminin bir yerinde kendisini bulacaktır.”

Sayfa 91:

“Aile hekimleri acil durum ve afet anında ise rutin birinci basamak sağlık hizmetleri vermeye mümkün olduğu oranda devam etmeli ve etkin bir afet yönetimi açısından diğer sağlık hizmeti gruplarıyla koordine içinde olmalı ve gereken müdahalede bulunmalıdır”

Sayfa 92:

“Bununla beraber “yönetici aile hekimi” afetlere hazırlık planlarının tüm aşamalarında aktif görev alarak afet yönetimindeki üst yöneticiler ile en alttaki afete maruz kalanlar arasında bir köprü olabilir. Nitekim istenilen yeterli bir toplumsal cevap için aile hekimi (bir köprü konumunda) önemli bir yerde durmaktadır”

Sayfa 93:

“Bir aile hekimi, afet sonrasında afetzedelerin akut problemleriyle ilgilendiği kadar kronik hastalıkların takibiyle de ilgilenmelidir.”

Yazımın sonunda, bu felakette yaşamını kaybedenlere Allaha rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Umarım yaralar en kısa sürede sarılır. Bu sayının yayına hazırlanmasındaki katkıları için yazarlarımıza, hakemlerimize ve editör yardımcılarımıza çok teşekkür ederim.

Afetsiz günler dileğiyle.

Editörler Kurulu adına
Prof. Dr. Esra Saatçı

Bu sayıda yer alan ve hala değerlendirme sürecinde olan makalelerin hazırlanmasında emeği bulunan hakemlerimize teşekkürlerimizi sunuyoruz*:

- Tijen Acar
- Ezgi Ağadayı
- Nurcan Akbaş Güneş
- Hilal Aksoy
- Cüneyt Ardıç
- Füsün Aysin Artıran İğde
- Hümeysra Aslaner
- Nurcan Akbaş Güneş
- Duygu Ayhan Başer
- Aylin Baydar Artantaş
- Ali Ramazan Benli
- Özlem Çiğnerli
- Yasemin Çayır
- Hamdi Nezih Dağdeviren
- Akın Dayan
- Nejat Demircan
- Hakan Demirci
- Mustafa Fevzi Dikici
- Pınar Döner Güner
- Süleyman Ersoy
- Cihan Fidan
- Zerrin Gamsızkan
- Çiğdem Gerekliloğlu
- Özden Gökdemir
- Sebahat Gücük
- Yusuf Adnan Güçlü
- Habibe İnci
- Nazan Karaoğlu
- Burcu Kayhan Tetik
- Yasemin Kılıç Öztürk
- Selçuk Mistik
- Alis Özçakır
- Onur Öztürk
- Züleyha Öztürk Alper
- Emin Pala
- Hülya Parıldar
- Selma Pekgör
- Fisun Sözen
- Selda Tekiner
- Berrin Telatar
- Yücel Uysal
- Arzu Uzuner
- Burkay Yakar
- Güzin Zeren Öztürk

*Soyadına göre alfabetik